Türkiye’de Armoni Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi*

Dr. Öğr. Üyesi Ozan Belge

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2231-0686>

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Müzik ve Güzel Sanatlar Eğitimi Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü, Ankara – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 27.02.2021

Kabul: 15.08.2021

On-line Yayın: 31.12.2021

Anahtar Kelimeler

Armoni
Lisansüstü Tezler
Doküman Analizi
Müzik Araştırmaları
Müzik

Araştırma Makalesi

* “COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” beyanları: Bu çalışma için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.49704>

Öz

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de armoni üzerine yazılmış lisansüstü tezleri belirlenen ölçütler doğrultusunda analiz ederek daha sonra yapılacak çalışmalara katkıda bulunmak ve bu alanda yapılacak çalışmalar için kaynak oluşturmaya katkı sağlamaktır. Araştırmanın örneklemini YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında bulunan ve müzik alanında yazılmış 73 lisansüstü tez içinden tam metnine ulaşılan 54 adet lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmaya dahil edilen tezler doküman incelemesi tekniği ile analiz edilmiştir. Tezler tür, üniversite, enstitü, araştırma modeli, konu ve yazıldıkları yıla göre ele alınmış; frekans ve yüzde dağılımları yapılarak araştırmanın verileri elde edilmiştir. Elde edilen verilere göre; tezlerin 40 tanesi yüksek lisans, 12 tanesi doktora ve 2 tanesi de sanatta yeterlik tezidir. En fazla tezin Gazi Üniversitesi’nde yazıldığı, en fazla çalışmanın ise 2019 yılında tamamlandığı anlaşılmaktadır. Günümüze yaklaştıkça armoni alanında yazılmış tez sayısında artış olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerin tamamlandığı enstitülere bakıldığında en çok tezin sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlandığı, araştırma modeli olarak ise en fazla tarama modelinin seçildiği görülmüştür. Lisansüstü tezlerin konu içeriklerine bakıldığında en çok eğitim ile ilgili tezin yazıldığı anlaşılmaktadır. Armoni literatürüne bir kaynak ve bakış açısı sağlayacağı düşünüldüğünden, bu araştırmanın türünde çalışmaların tekrarlanması ve armoni ile ilgili yazılmış makalelerin incelenmesine yönelik çalışmaların da yapılması önerilmiştir.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Belge, O. (2021). Türkiye’de Armoni Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 14(87): 209-219.

*An Analysis of Postgraduate Theses on Harmony in Turkey**

Asst. Prof. Dr. Ozan Belge

Ankara Music and Fine Arts University, Faculty of Music and Fine Arts Education, Department of Music Education, Ankara – TURKEY

Article History

Submitted: 27.02.2021

Accepted: 15.08.2021

Published Online: 31.12.2021

Keywords

Harmony
Postgraduate Dissertations
Document Analysis
Music Research
Music

Research Article

* Statements of "COPE-Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors": No conflicts of interest were reported for this article. Ethics committee approval is not required for this article.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.49704>

Abstract

The aim of this research is to contribute to future studies by analyzing the postgraduate theses and dissertations written on Harmony in Turkey according to various variables. In the research, 54 full-text postgraduate theses have been analyzed using the document analysis technique out of 73 postgraduate theses written on music in the database of CoHE Thesis Center. Theses and dissertations are handled according to the type, university, institute, research model, subject and year they were written. According to the results of the research; 40 of the theses are master's degree thesis, 12 are doctoral dissertations and 2 are proficiency in art thesis. It was determined that the highest number of theses and dissertations were written in Gazi University, the most were studied in 2019. It was observed that thesis and dissertations were mostly prepared in Social Sciences and Educational Sciences Institutes, and the survey model was employed the most as the research model. As a subject, it is understood that the thesis about music education is mostly written. As it is thought that it will provide a source and perspective to the Harmony literature, it is suggested that studies in this type of research should be repeated and studies of examining the articles written about the Harmony should also be carried out.

GİRİŞ

İnsan, çok eski zamanlardan beri çevresini ve dünyayı tanıma çabası içinde olmuştur. Bu çaba ile birlikte bilinmeyi araştırma ve bilinenlerle ilişkilendirilerek yeni bilgileri ortaya koyma sürecinde çeşitli yöntemler geliştirmiştir. Bilimsel araştırma süreci, hissedilen bir güçlük ile başlar (Karasar, 2009: 22). Bu süreçte araştırmacı gözlemlerini ve topladığı bilgileri organize eder, analiz ve sentez yapar, yorumlar ve anlamlı bir bütün haline getirir (Kaptan, 1998: 12). Bilimsel araştırmalar çoğunlukla üniversitelerin lisansüstü programlarında gerçekleştirilir.

Ülkemizde lisansüstü eğitimi, yükseköğretim kurumlarında yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik programlarında verilmektedir. Yüksek lisans programları tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülmektedir. Tezli yüksek lisans programı öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını amacını taşır. Tezsiz yüksek lisans programı ise öğrenciye mesleki konularda bilgi kazandırarak mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermeyi amaçlamaktadır. Yüksek lisans eğitiminden mezun olan kişiler eğitimlerine doktora veya sanatta yeterlik programları ile devam edebilirler. Bunlardan doktora programı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırmayı amaçlar. Sanatta yeterlik programı ise özgün bir sanat eserinin ortaya konulmasını, müzik ve sahne sanatlarında üstün bir uygulama ve yaratıcılığı amaçlamaktadır. Sanatta yeterlik programları, doktora eşdeğer yükseköğretim programlarıdır (www.mevzuat.gov.tr, 2021).

Müzikte armoni, akorların kuruluşlarını ve bu akorların birbirlerine bağlanma kurallarını ortaya koyan alandır. Armoni sözcüğü, ahenk/uyum anlamında da kullanılan “harmonia” kelimesinden dilimize geçmiştir (Gazimihal, 1961: 18). Armoni; solfej, kontrpuan, müzik formları gibi alt basamaklarla birlikte müzik kuramlarının önemli bir alanıdır (Albuz, 2005: 1). Armoni eğitiminde akor bilgisi, dereceler, yatay ve dikey çok seslendirme ile dar serim ve geniş serimde seslerin birbirleriyle ilişkileri kuramsal ve uygulamalı olarak ele alınmaktadır. Bu sayede öğrenci bir müzik parçasını çok seslendirebilmek, piyano veya başka çalgılar ile eşliklendirebilmek ve müzik parçalarının armonik çözümlemesini yapabilmek gibi beceriler kazanmaktadır. Türkiye’de armoni alanında lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren kurumlar eğitim fakülteleri, güzel sanatlar fakülteleri, konservatuvarlar ile müzik ve sahne sanatları fakülteleridir. Bu kurumlarda aynı zamanda bilimsel araştırmalar da yürütülmektedir.

Belirli bir konu veya konularda yazılan eserleri belirli bir sisteme göre sınıflandıran ve bu alanda araştırma yapan kişilerin güncel kaynaklara ulaşmasını sağlayan çalışmalara bibliyografya denir (Ergan, 1994: 1). Müzik alanında bugüne kadar yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesiyle ilgili birçok araştırma vardır.

Çeşitli değişkenlerin ele alındığı incelemelerden; yaylı çalgılar alanında yapılmış çalışmalara yönelik (Kantorski, 1995; Demirbatır, 2001b), müzik alanında lisansüstü çalışmalara yönelik (Demirbatır, 2001a), müzik bilimleri ve müzik eğitimi alanında yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Sağır, 2005; Ayhan, 2006; Kılıç, 2010; Karkın, 2011; Kalaycıoğlu ve Ece, 2012), müzik makalelerine yönelik (Ece, 2007a), piyano üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Ömür ve Gültek, 2011; Toptaş, 2013b), viyolonsel üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Yıldırım Orhan, 2012), bestecilere yönelik (Ece, 2007b; Toptaş, 2013a), viyola üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Varış, 2012; Tebiş ve Okay, 2013; Çeşit, 2015; Sonsel, 2018; Özay, 2020), oda müziği üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Orhan ve Tunca, 2014) gitar üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Alyörük, 2016), kabak kemane üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Özay, 2017), müzik teknolojileri üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik (Delikara, 2019) çalışmalar literatürde yer almaktadır.

Araştırmalar arasında, armoni üzerine yapılan lisansüstü çalışmalara yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma, müzik alanında armoni üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesine yönelik olarak öncü bir çalışma olacaktır.

AMAÇ

Araştırma, yapılan çalışmalardaki eksiklik ve problemlerin anlaşılması, armoni alanında yapılacak araştırmalara kaynak oluşturması ve konu seçiminde referans olması bakımından önemlidir. Bu araştırmanın amacı; ülkemizde armoni alanında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezlerini tespit etmek ve bu tezleri çeşitli değişkenlere göre analiz etmektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkiye’de armoni ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımları nasıldır?
2. Türkiye’de armoni ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları nasıldır?
3. Türkiye’de armoni ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin yazıldığı yıllara göre dağılımları nasıldır?
4. Türkiye’de armoni ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımları nasıldır?
5. Türkiye’de armoni ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin araştırma modellerine göre dağılımları nasıldır?
6. Türkiye’de armoni ile ilgili yazılmış lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan (Karasar, 2009: 77) araştırma modelleridir. Araştırmanın dokümanlarını elde edebilmek amacıyla YÖK Ulusal Tez Merkezi’nin tez tarama sayfasında “armoni” anahtar kelimesi ile yapılan arama sonucunda 86 adet lisansüstü tez listelenmiştir. Arama sonucunda müzik alanında olmadığı belirlenen tezler kapsam dışı bırakılmış, araştırmanın alanı ile ilgili tez sayısı 73 olarak belirlenmiştir. Bu tezler arasında 40 yüksek lisans, 12 doktora ve 2 sanatta yeterlik olmak üzere 54 adet lisansüstü tezin tam metnine ulaşılmıştır. Ulaşılan bu tezlerin analizini yapmak amacıyla, araştırılması hedeflenen olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsayan (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 199) doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada, tezlerin analizi amacıyla bu alanda yapılmış benzer çalışmalarda kullanılan sınıflama ve değerlendirme formlarından yararlanılarak tez analiz formu geliştirilmiştir. Bu formda yer alan ölçütler;

- Tezlerin türü,
- Tezlerin yazıldığı üniversiteler,
- Tezlerin tamamlandığı yıl,
- Tezlerin yazıldığı enstitüler,
- Tezlerin araştırma modelleri,
- Tezlerin konuları olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. YÖK Ulusal Tez Merkezinde Bulunan Armoni ile İlgili Tezlerin İzin Durumlarına Göre Dağılımları

İzin durumu	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İzinli	40	70,2	12	92	2	67	54	74
İzinsiz	14	24,5	1	8	1	33	16	22
Kısıtlı	3	5,3	-	-	-	-	3	4
Toplam	57	100	13	100	3	100	73	100

Tablo 1'e bakıldığında; armoni üzerine 73 tezin yazıldığı, araştırmaların % 74'ünün izinli, % 22'sinin izinsiz, % 4'ünün kısıtlı durum olduğu anlaşılmaktadır. Yüksek lisans seviyesinde yapılan araştırmaların %70,2'sinin, doktora seviyesinde yapılan araştırmaların % 92'sinin, sanatta yeterlik seviyesinde yapılan araştırmaların % 67'sinin izinli olduğu görülmektedir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye'de üniversitelerde müzik alanında armoni üzerine yazılmış olan lisansüstü tezleri, örneklemi ise armoni konusunda Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan tezler oluşturmaktadır. Araştırmada, araştırmacı tarafından tam metnine ulaşılan 54 adet lisansüstü tez analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma için YÖK Ulusal Tez Merkezi arama sayfasında "armoni" anahtar kelimesiyle yapılan arama sonucunda müzik alanı ile ilişkili 73 tezin hazırlandığı belirlenmiştir. 1989-2020 yılları arasında yapılmış armoni ile ilgili olan bu tezlerin izinli durumda ve tam metin halinde ulaşılabilen 54 tanesi toplanmış ve analiz edilmiştir. Tam metnine ulaşılamayan tezler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Araştırmada toplanan verilerin sayısal dağılımları için frekans ve yüzde hesaplanarak tablolar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türkiye'de YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan 1989-2020 yılları arasında müzik alanında armoni üzerine yazılan ve araştırmacı tarafından tam metinlerine ulaşılabilen yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tezleri ile sınırlıdır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmada kullanılacak bulgular belirlenen ölçütlere göre çözümlenmiş ve tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Armoni ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımları

Tez Türü	f	%
Yüksek Lisans	40	74,1
Doktora	12	22,2
Sanatta Yeterlik	2	3,7
Toplam	54	100

Tablo 2'ye bakıldığında, örneklem grubunu oluşturan 54 tezin % 74,1'i yüksek lisans, %22,2'si doktora, % 3,7'si sanatta yeterlik seviyesindedir. Örneklem grubunda en çok yüksek lisans seviyesinde,

en az ise sanatta yeterlik seviyesinde tamamlanmış tezler görülmektedir.

Tablo 3. Armoni ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Atatürk Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Başkent Üniversitesi	2	5	-	-	-	-	2	3,7
Cumhuriyet Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Dokuz Eylül Üniversitesi	3	7,5	2	16,7	-	-	5	9,2
Erciyes Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Fırat Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Gazi Üniversitesi	5	12,5	3	25	-	-	8	14,8
Haliç Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Hacettepe Üniversitesi	2	5	-	-	-	-	2	3,7
İnönü Üniversitesi	1	2,5	2	16,7	-	-	3	5,5
İstanbul Üniversitesi	2	5	-	-	2	100	4	7,4
İstanbul Teknik Üniversitesi	1	2,5	2	16,7	-	-	3	5,5
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	5	-	-	-	-	2	3,7
Kocaeli Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Marmara Üniversitesi	-	-	2	16,7	-	-	2	3,7
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	3	7,5	-	-	-	-	3	5,5
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Niğde Ömer Halisdemir Üniv.	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
On dokuz Mayıs Üniversitesi	2	5	-	-	-	-	2	3,7
Ordu Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Pamukkale Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Selçuk Üniversitesi	-	-	1	8,3	-	-	1	1,9
Trakya Üniversitesi	4	10	-	-	-	-	4	7,4
Uludağ Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
Toplam	40	100	12	100	2	100	54	100

Tablo 3 incelendiğinde, 26 üniversitede armoni üzerine çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu 26 üniversite içinde Gazi Üniversitesi % 14,8 ile en çok çalışma yapılan üniversite olmuştur. Dokuz Eylül Üniversitesi % 9,2 ile ikinci sırada, İstanbul Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi %7,4 ile üçüncü sırada yer almaktadır. Tabloda yer alan diğer üniversitelerin her birinde armoni üzerine birer çalışma tamamlandığı görülmektedir. Marmara Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi dışında bütün üniversitelerde yüksek lisans seviyesinde en az bir çalışma tamamlanmıştır. Doktora seviyesinde Gazi Üniversitesi’nde üç çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi’nde ikişer çalışma, Selçuk Üniversitesi’nde bir çalışma tamamlanmıştır. Sanatta yeterlik seviyesinde tamamlanan iki çalışmanın ikisi de İstanbul Üniversitesi’nde yapılmıştır.

Tablo 4. Armoni ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımları

Yıl	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
1989	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
1994	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
1999	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2003	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2004	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2005	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2006	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2007	2	5	1	8,3	-	-	3	5,5
2008	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2009	1	2,5	2	16,7	1	50	4	7,4
2010	-	-	1	8,3	-	-	1	1,9
2011	4	10	1	8,3	1	50	6	11,1
2012	4	10	-	-	-	-	4	7,4
2013	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2014	-	-	1	8,3	-	-	1	1,9
2015	3	7,5	1	8,3	-	-	4	7,4
2016	1	2,5	-	-	-	-	1	1,9
2017	1	2,5	1	8,3	-	-	2	3,7
2018	4	10	1	8,3	-	-	5	9,2
2019	7	17,5	2	16,7	-	-	9	16,6
2020	4	10	1	8,3	-	-	5	9,2
Toplam	40	100	12	100	2	100	54	100

Tablo 4'e bakıldığında, en çok çalışmanın %16,6 ile 2019 yılında yapıldığı görülmektedir. 2019 yılında tamamlanan 9 çalışmanın 7'si yüksek lisans, 2'si doktora seviyesindedir. Çalışmaların %11,1'inin tamamlandığı 2011 yılında 4'ü yüksek lisans, 1'i doktora ve 1'i de sanatta yeterlik seviyesinde 6 lisansüstü tezin; çalışmaların %9,2'sinin tamamlandığı 2018 ve 2020 yıllarında 4'ü yüksek lisans, 1'i doktora seviyesinde 5 lisansüstü tezin tamamlandığı görülmektedir. 1989, 1994, 1999, 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2010, 2013, 2014, 2016 ve 2017 yıllarında birer çalışmanın tamamlandığı, bunlardan 2010, 2014 ve 2017 yıllarında tamamlanan çalışmaların doktora seviyesinde olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Armoni ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımları

Enstitü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	14	35	7	58,3	-	-	21	38,9
Fen Bilimleri Enstitüsü	2	5	-	-	-	-	2	3,7
Güzel Sanatlar Enstitüsü	5	12,5	-	-	-	-	5	9,2
Sosyal Bilimler Enstitüsü	19	47,5	5	41,7	2	100	26	48,2
Toplam	40	100	12	100	2	100	54	100

Tablo 5’e bakıldığında, Sosyal Bilimler Enstitüleri’nde tamamlanan çalışmalar %48,2 ile ilk sırada, Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nde tamamlanan çalışmalar %38,9 ile ikinci sırada yer almaktadır. Yüksek lisans seviyesinde tamamlanan çalışmalar her enstitüde görülmekteyken, doktora seviyesinde tamamlanan çalışmalar Eğitim Bilimleri Enstitüsü ile Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde, sanatta yeterlik seviyesinde tamamlanan iki çalışma ise Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmıştır.

Tablo 6. Armoni ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Araştırma Modeline Göre Dağılımı

Araştırma Modeli	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tarama	35	87,5	5	41,7	1	50	41	76
Deneme	4	10	6	50	1	50	11	20,3
Tarama-Deneme	1	2,5	1	8,3	-	-	2	3,7
Toplam	40	100	12	100	2	100	54	100

Tablo 6’ya bakıldığında, armoni ile ilgili tezlerin %76’sında tarama modeli, %20,3’ünde deneme modeli, %3,7’sinde tarama ve deneme modelinin beraber kullanıldığı görülmektedir. Yüksek lisans seviyesinde tamamlanan 40 tez içerisinde %87,5 oranıyla tarama modelinin ön plana çıktığı, doktora ve sanatta yeterlik seviyesinde ise bu iki modelin dengeli olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Armoni ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Yüksek Lisans	Doktora	Sanatta Yeterlik	Toplam
	N	N	N	N
Armonik Analiz	11	3	-	14
Armonik Deneme	5	5	-	10
Armoni Mızıkası	3	-	-	3
Bir Dönemin/Bestecinin Armonik Anlayışı	12	1	1	14
Çalgı-Armoni İlişkisi	7	3	1	11
Eğitim	18	8	-	26
Kitap İnceleme	2	-	-	2

Tablo 7’ye bakıldığında, tezlerin konularına göre dağılımı görülmektedir. Çalışmalar, konuları itibarıyla aynı anda birden fazla alanı içerebilmektedirler. Bu sebeple 18 yüksek lisans ve 8 doktora tezi 2 farklı grupta değerlendirilmiştir. Yüksek lisans düzeyinde yapılan çalışmaların 18’inin eğitim alanında, 10 tanesinin bir dönemin/bestecinin armonik anlayışını inceleme alanında yapıldığı görülmektedir. Doktora düzeyinde yapılan çalışmaların 8 tanesi müzik eğitimi alanında; sanatta yeterlik düzeyinde yapılan çalışmaların 1 tanesi bir dönemin/bestecinin armoni anlayışı, 1 tanesi de çalgı-armoni ilişkisi alanında yapılmıştır. Çalışmaların tamamına baktığımızda eğitim üzerine 26 tezin, armonik analiz ve bir dönemin/bestecinin armonik anlayışı üzerine 14’er tezin tamamlandığı görülmektedir. Kitap inceleme üzerine 2, armoni mızıkası üzerine ise 3 tezin tamamlandığı anlaşılmıştır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında armoni alanında tamamlanmış olan 54 tez çalışması; tez türü, üniversite, yıl, enstitü, araştırma modelleri ve konu bakımından incelenmiştir.

- YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin tez tarama sayfasında yapılan arama sonucuna göre; Türkiye'de 1989-2020 yılları arasında armoni ile ilgili yazılan 73 tez içinden 54'ünün tam metnine ulaşılmıştır.

- Çalışmalar tez türü olarak incelendiğinde; en çok çalışmanın %74,1 oranıyla yüksek lisans düzeyinde, en az çalışmanın ise %3,7 oranıyla sanatta yeterlik düzeyinde tamamlandığı tespit edilmiştir. Çalışmaların %22,2'sinin doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. Lisansüstü tezlerin incelendiği benzer çalışmaların hepsinde yüksek lisans düzeyinde tamamlanan çalışmaların çoğunlukta olduğu görülmektedir.

- Çalışmaların tamamlandığı üniversitelere bakıldığında; en çok çalışmanın %14,8 ile Gazi Üniversitesi'nde tamamlandığı tespit edilmiştir. Atatürk Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Haliç Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde ise %1,9 ile en az oranda çalışmanın tamamlandığı görülmektedir. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin 26 farklı üniversitede tamamlandığı görülmektedir. Türkiye'de Müzik Teknolojileri Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezler (Delikara, 2019) adlı araştırmada incelenen 109 tezin 30 farklı üniversitede, Uluslararası Sanat Müziği Bestecileri Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmalar (Toptaş, 2013) adlı araştırmada incelenen 255 tezin 26 farklı üniversitede tamamlandığı, lisansüstü tezlerin incelendiği benzer çalışmalarda üniversite çeşitliliğinin bu sayıya ulaşmadığı görülmektedir.

- Çalışmalar yıllara göre dağılımları açısından incelendiğinde; en fazla çalışmanın % 16,6 ile 2019 yılında tamamlandığı görülmektedir. İlk çalışmanın yapıldığı 1989 yılından sonra bazı yıllar hiçbir çalışma yapılmadığı, günümüze yaklaştıkça tamamlanan çalışma sayılarının arttığı anlaşılmaktadır. Türkiye'de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezler (Özay, 2020) adlı araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, viyola alanında yazılan lisansüstü tezlerin sayısının giderek arttığı görülmektedir.

- Çalışmaların tamamlandığı enstitüler incelendiğinde; Sosyal Bilimler Enstitüleri'nde tamamlanan çalışmalar %48,2 ile ilk sırada, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan çalışmalar %38,9 ile ikinci sırada yer almaktadır. Yapılan diğer araştırmaların hepsinde sosyal bilimler enstitülerinin ilk sırada, eğitim bilimleri enstitülerinin ikinci sırada olduğu görülmüştür.

- Çalışmalar araştırma modellerine göre incelendiğinde; en fazla kullanılan modelin %76 ile tarama modeli olduğu anlaşılmıştır. En az kullanılan modelin ise %3,7 ile tarama-deneme modeli olduğu görülmektedir. Yapılan diğer araştırmaların hepsinde en çok kullanılan modelin tarama modeli olduğu görülmektedir.

- Çalışmalar konularına göre incelendiğinde; en çok seçilen konunun 26 tez ile eğitim olduğu anlaşılmaktadır. Armonik analiz ve bir dönemin/bestecinin armonik anlayışını konu edinen 14'er tez olduğu görülmektedir.

Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda;

- Türkiye'de müzik teorisi alanında uzmanlaşmış öğretim üyelerine bu alanda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının arttırılması konusunda farkındalık yaratmaları,
- Danışman öğretim üyelerine yönetecekleri lisansüstü tez çalışmalarında deneme ve deneme-tarama modelinin kullanıldığı çalışmalara ağırlık vermeleri,

- Lisansüstü tez çalışması yapacak araştırmacılara doktora ve sanatta yeterlik düzeyinde armoni ile ilgili tezler üretmeye çaba göstermeleri,
- YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde izinsiz veya kısıtlı durumda olan tezlerin kaynak çeşitliliği sağlamak amacıyla ulaşılabilir hale getirilmesi,
- Armoni alanına kaynak ve bakış açısı sağlanması amacıyla bu araştırma türünde çalışmaların tekrarlanması,
- Armoni ile ilgili yapılmış makale, bildiri vb. araştırmaların çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Albuz, A. (2005). *Tonal Solfej ve Çift Sesli Dikte*. Ankara: Evrensel Müzikvi.
- Alyörük, G. (2016). Türkiye’de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler: Bir Bibliyografya Çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35): 55-79.
- Ayhan, A. (2006). *Müzik Öğretmenliği Programlarında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin ve Okutulan Yüksek Lisans Derslerinin Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Çeşit, C. (2015). Türkiye’de Viyola Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 38(2): 445-462.
- Delikara, A. (2019). Türkiye’de Müzik Teknolojileri Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezler. *Ekev Akademi Dergisi*, 23(79): 1-16.
- Demirbatır R. E. (2001a) Müzik Alanı Yüksek Lisans, Doktora, Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1): 123-141.
- Demirbatır, R. E. (2001b). Yaylı Çalgılar Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1): 143-150.
- Ece, A. S. (2007a). Bilimsel Dergilerde Yayınlanan Müzik Makaleleri (Bir Bibliyografya Denemesi), *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2): 45-81.
- Ece, A. S. (2007b). Çoksesli Türk Müziği Bestecileri İle İlgili Lisansüstü Tez ve Yayınlar Antolojisi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2): 148-164.
- Ergan, M. S. (1994). *Türkiye Müzik Bibliyografyası*. Konya: Kuzucular Ofset.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kalaycıoğlu, Ü. ve Ece, A.S. (2012). Müzik Eğitimi Sempozyumları ve Sunulan Bildirilerin Yapısal/Niteliksel Analizi. 10. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. 25-27 Nisan, Niğde.
- Kantorski, V.J. (1995). A Content Analysis of Doctoral Research in String Education 1936-1992, *Journal of Research in Music Education*, 43(4): 288-297.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.
- Karkın, A. M. (2011). Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(1): 143-149.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, I. (2010). "Müzik Eğitimi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi", 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 15-17 Aralık, İstanbul.
- Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. (2021, Ocak 20). Mevzuat Bilgi Sistemi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden alındı
- Orhan, Ş.Y. (2011). Türkiye’de Viyolonsel Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2): 701-716.

- Orhan, Ş.Y. ve Tunca, B.E. (2014). Türkiye’de Oda Müziği Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri. *Folklor/Edebiyat*, 20(80): 207-219.
- Ömür, Ö. ve Gültek, B. (2011). Türkiye’de 2000-2010 Yılları Arasında Piyano Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi, *E-Journal of New World Sciences Academy Fine Arts*, 6(4): 463-471.
- Özay, S. (2017). "Türkiye’de kabak kemane üzerine yapılmış tezlerin incelenmesi". 4. Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, 26-28 Nisan, Niğde.
- Özay, S. (2020). Türkiye’de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezler. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 16(Eğitim ve Toplum Özel Sayısı): 6344-6361.
- Sağır, T. (2005). Müzik Öğretmenliği Bilim Dallarında Çalışılan Lisansüstü Tezlerin Enstitü Farklılıkları Açısından Değerlendirilmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(Özel Sayı 1): 243-245.
- Sonsel, Ö.B. (2018). Türkiye’de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47): 340-359.
- Şimşek, A. Y. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tebiş, C. ve Okay, H. H. (2013). Türkiye’de Müzik Sanatı ve Eğitiminde Keman ve Viyola Konulu Lisansüstü Tezlerin Konu ve Yöntem Olarak İncelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 2(2): 11-20.
- Toptaş, B. (2013a). Türkiye’de Piyano Üzerine Yapılmış Lisansüstü Çalışmalar. *International Journal of Social Science Studies*, 6(3): 715-728.
- Toptaş, B. (2013b). Uluslararası Sanat Müziği Bestecileri Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmalar. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31): 74-89.
- Varış, Y.A. (2012). Türkiye’de Viyola Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tezlerin Analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8): 1247-1260.